

b⁶

Amaró
Apleguem-nos i avancem

índex

6. Apleguem-nos i avancem	5
6.1 Descripció de l'activitat: El moviment associatiu gitano a Catalunya	8
Fitxa: El moviment associatiu gitano a Catalunya	12
Fitxa: On situeu el moviment associatiu?	14
6.2 Descripció de l'activitat: Joves gitanos en moviment	16
Fitxa: La Coordinadora de Joves Gitanos de Catalunya	18
6.3 Descripció de l'activitat: Fem un congrés!	22
Fitxa: Fem un congrés!	24
6.4 Descripció de l'activitat: Participem i xerrem	28
Fitxa: Manual d'estil de periodisme	32
6.5 Descripció de l'activitat: Com ho resolem?	44
Fitxa: Com ho resolem?	48
Fitxa: La sortida real	50

Apleguem-nos i avancem

La imatge social del poble gitano el relaciona amb la marginació, la pobresa i l'exclusió, i no té en compte la participació social, el treball associatiu en xarxa ni la implicació de les persones gitanes en la resolució dels seus problemes o en la promoció de la seva cultura.

No obstant això, la participació gitana a la societat, i sobretot el moviment associatiu gitano, és molt important. Segons l'Estudi sobre la població gitana a Catalunya (Generalitat de Catalunya, 2005), la majoria de persones gitanes que participen en entitats i organitzacions de la societat civil ho fan en associacions gitanes, seguides de les que ho fan en AMPA i en associacions de veïns. L'estudi també aporta consideracions importants sobre els motius que dificulten que hi hagi una major participació en altres tipus d'entitats: bàsicament, l'explicació es troba en els prejudicis de la societat majoritària envers la població gitana, les condicions socials (com el nivell educatiu baix o la precarietat laboral), i la poca representació gitana en el teixit associatiu. Així, la confiança en les seves aportacions i el diàleg igualitari apareixen com a vies per afavorir la participació en organitzacions no gitanes.

En les activitats d'aquest bloc ens centrem en el coneixement de l'associacionisme gitano i, amb aquest, en la capacitat i la voluntat del poble gitano de promocionar-se i intervenir igualitàriament en el conjunt de la societat. L'organització en xarxa que

caracteritza l'estructura familiar i relacional de la cultura gitana, juntament amb el bagatge de transnacionalitat d'aquest poble, representen una aportació especialment interessant per a la societat de la informació i per al tipus d'organització de la societat civil del segle XXI.

Aquest bloc pretén enfortir la dimensió transformadora i la idea de canvi i promoció davant el prejudici d'immobilisme que sovint s'associa a la cultura gitana. De passada, vol recordar l'important paper que tothom pot tenir si, de manera col·lectiva, treballem per fer realitat els somnis i progressos.

Les activitats que s'emmarquen en aquest bloc són:

- 6.1 Moviment associatiu gitano a Catalunya: S'hi inclouen dades sobre l'associacionisme gitano a Catalunya, que es poden representar en un mapa i que permeten introduir conceptes bàsics sobre la participació ciutadana.
- 6.2 Joves gitanos en moviment: L'activitat tracta del cas específic de l'associacionisme juvenil en el món gitano. A més de conèixer l'experiència a partir del treball de l'article que s'hi proposa, promou l'interès personal en l'autoorganització com a joves.
- 6.3 Fem un congrés!: Simulació d'un congrés d'entitats i d'ONG gitanes d'arreu. Per grups, es busca informació a Internet i es comparteix. Es tracta de conèixer una realitat que és desconeguda, malgrat que sigui realment viva, i alhora experimentar què pot significar treballar col·lectivament per millorar el món.
- 6.4 Participem i xerrem: Els mitjans de comunicació també tenen una funció de transformació social. En aquesta activitat es demostra amb el cas de les ràdios alternatives. També s'hi inclou un manual d'estil de periodisme sobre minories ètniques.

- 6.5 Com ho resollem?: A partir de la lectura dels articles de premsa seleccionats, es treballen les diferents maneres de resoldre conflictes de convivència tot apostant per un model solidari entre els membres de diferents cultures.

6.1 Descripció de l'activitat: El moviment associatiu gitano a Catalunya

Objectius

- Fer visible el moviment associatiu del propi entorn i del poble gitano.
- Conèixer la història de participació social del poble gitano.
- Situar correctament l'associacionisme gitano en el mapa de Catalunya.
- Valorar la rellevància del moviment associatiu gitano en la societat catalana.

Recomanada per a

- Ciències socials.
- Llengua.
- Educació en el lleure.

Edat

14-16 anys.

Durada

Aproximadament 2 hores.

Dinàmica

1. Descobriment de l'entorn: Per introduir l'activitat sobre el moviment associatiu gitano es proposa fer una recerca d'informació prèvia per partir de la realitat associativa del context dels nois i noies. Per fer-ho se'ls demana que busquin les associacions i entitats que són presents al seu barri o poble, i se'ls orienta sobre els diferents espais on poden adreçar-se personalment o per correu electrònic per trobar la informació (Punt d'Informació Juvenil, centre cívic, hotel d'entitats).

2. Sistematització de la informació: Per començar a sistematitzar la informació, que es realitzarà en grups, es demana als joves que elaborin una graella on es vegi la presència d'entitats i el seu tipus, i on es destaquí si hi ha alguna entitat o associació gitana.

3. Presentació i comentari de la informació: Les diferents graelles es comenten a l'aula i se subratlla si hi ha o no presència d'entitats gitanes. La persona educadora inicia el diàleg sobre el que s'ha recollit introduint termes com associacionisme, moviment associatiu, fundacions, àmbit associatiu i inclusió social. S'explica que les associacions del poble gitano constitueixen una realitat molt rellevant a Catalunya, amb reivindicacions que ho constaten.

4. Complementos de la informació: Es distribueix el text El moviment associatiu gitano a Catalunya, se'n fa una lectura en petits grups i s'afegeixen a la graella (individual o de grup) les noves entitats que s'hagin trobat. Es proposa un diàleg en petit grup sobre la lectura en què es destaquin els aspectes més importants per posar-los en comú amb els altres grups.

5. Situació en el mapa: Amb les dades del text i del quadre Associacions gitanes a Catalunya que es distribueix, els nois i noies poden situar individualment en un mapa mut les entitats i associacions gitanes de les quatre demarcacions.

Recursos **Fitxa:** El moviment associatiu gitano a Catalunya.

 Fitxa: Mapa mut de Catalunya (també pot ser útil tenir un atlas de Catalunya com a material de consulta).

Orientacions

- Cal tenir en compte que en el tercer sector o sector associatiu es produeixen molts moviments i canvis, de manera que poden haver aparegut noves entitats i d'altres poden haver deixat d'existir. Es pot comentar aquest fet amb els nois i noies, reflexionant alhora sobre la riquesa de tenir un teixit associatiu ric, variat i viu, és a dir, no estàtic.
- Comentar que el moviment associatiu del poble gitano ha esdevingut un factor més per a la superació d'estereotips. Posar èmfasi en la importància d'aquest moviment social pot ser un aspecte clau de l'activitat.
- Realitzar l'activitat relacionant-la amb els continguts conceptuals dels moviments socials pot ser interessant per apropar la realitat dels contextos de l'alumnat, i per aportar el coneixement del moviment associatiu gitano que potser no s'inclou als continguts curriculars.

- En l'àrea de ciències socials, el treball sobre el mapa de Catalunya pot complementar els continguts sobre el nostre territori.
- La recerca sobre entitats i associacions del barri pot ser una activitat de lleure molt engrescadora per aprofundir en el coneixement de l'entorn elaborant un recull dels recursos i de la xarxa associativa de què es disposa.

↕ Alternatives i suggeriments

- En la mesura que sigui possible, és especialment interessant conèixer una entitat de joves gitana del territori proper.
- L'activitat es pot relacionar amb les següents: història del poble gitano, història de lleis repressores, Rom Decade 2005-2015 i associacionisme de dones.
- Entre altres personatges rellevants és destacable l'Oncle Manel, a qui s'ha reconegut amb la Creu de Sant Jordi per la seva implicació en la millora del poble gitano des de l'associacionisme i l'activisme social.

❗ Informació

- **Generalitat de Catalunya.** Estudi sobre la població gitana de Catalunya. Informe final. Barcelona: Departament de Benestar i Família, 2005.
 - **San Román, T.** «El desarrollo de la conciencia política de los gitanos». Gitanos, núm. 0, 1999.
-

amaro

El poble gitano a Catalunya

El moviment associatiu gitano a Catalunya

El moviment associatiu gitano es pot entendre com un moviment identitari que treballa contra la invisibilitat i l'opressió, que reclama el reconeixement i la justícia social, i que fomenta la promoció cultural i social del seu poble. Si bé és cert que al segle XXI cada vegada es treballa més en xarxa i amb diàleg, aquest tipus d'organització sempre ha estat present en el poble gitano.

Al nostre país el moviment associatiu de la comunitat gitana va sorgir cap a les últimes dècades de la dictadura franquista espanyola. Concretament, la incipència d'aquest moviment social va néixer cap als anys seixanta de la mà de l'Església.* A partir d'aquest moviment inicial es van començar a desenvolupar i a organitzar les primeres reivindicacions, i l'any 1978 és quan les persones gitanes van entrar a formar part de la societat civil de ple gràcies a la Constitució espanyola, que va incloure el seu reconeixement i la no-discriminació per raons ètniques.

Així, amb l'arribada de la democràcia els moviments socials gitanos es van organitzar i van fer un salt endavant: de l'organització en l'àmbit local van anar creixent a través de la coordinació i la creació de diferents federacions. Per exemple, el 1991 es va crear la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya (FAGIC). A l'Estat espanyol, l'any 1986 es va fundar la Unión Romaní, una organització que juntament amb la Unión Romaní Internacional participa en activitats per promoure el reconeixement de la cultura del poble gitano com un valor de la cultura universal.

* San Roman, T. «El desarrollo de la conciencia política de los gitanos». Gitanos, núm. 0, 1999.

Una de les organitzacions progitanes que cal destacar des dels inicis del moviment social gitano és la Fundación Secretariado General Gitano (FSGG), que és activa com a Secretariado General Gitano des dels anys setanta. Aleshores ja estava implicada en l'educació de persones adultes. Posteriorment es va convertir en associació i va

esdevenir una entitat de suport a l'associacionisme gitano, amb un paper actiu en l'àmbit dels serveis socials. Els últims anys del segle xx, durant la dècada dels noranta, va viure un període d'expansió i renovació en què va introduir noves dinàmiques i temàtiques, com la promoció de la dona gitana.* L'any 2001 es va constituir com a fundació.

En l'actualitat les organitzacions gitanes han multiplicat les seves actuacions i la seva presència a l'Estat: s'estima que a Espanya hi ha més de cinc-centes associacions gitanes.

La majoria de recursos de les associacions gitanes s'inverteixen en projectes educatius, d'inserció sociolaboral i d'inclusió social en general. Els seus camps d'acció s'han diversificat, i fins i tot n'hi ha que s'han especialitzat en àmbits concrets. Un primer exemple n'és la Fundació Pere Closa, d'àmbit català, que es dedica a la millora educativa dels nens i les nenes gitanes. Un segon n'és l'Agrupació per al Desenvolupament del Poble Gitano als Països Catalans, una coordinadora que engloba entitats gitanes i grups que treballen per a la promoció del poble gitano des de la perspectiva de Catalunya.

En qualsevol cas, el paper de l'educació s'entén com una eina decisiva per promoure la cultura gitana i alhora transformar-la, i per garantir la inclusió social i un futur sense desigualtats. Tant en l'àmbit català com internacional, en tots els congressos i debats del poble gitano, l'educació sempre ocupa un lloc prioritari. Un dels temes que s'hi tracta, per exemple, és com aconseguir millorar la permanència i la continuïtat a l'educació secundària i els estudis superiors.

Finalment cal destacar que, com en altres esferes del poble gitano, el paper de la dona és fonamental: en el món associatiu també ha estat un referent de mobilitzacions, millores i participació social, tant per a les dones com per a tot el poble gitano en general.

***Fresno, José Manuel.**
«Secretariado Gitano: treinta y siete años de historia». Gitanos, pensamiento y cultura, núm. 12-13, 2002, pàg. 72-77.

On situeu el moviment associatiu?

Associacions gitanes a Catalunya

Barcelona

Associació Gitana de Badalona	BADALONA
Associació Cultural Gitana Lacho Baji Calí	L'HOSPITALET DE LLOBREGAT
Secretariado de Promoción Intercultural Gitano	SANTA COLOMA DE GRAMENET
Associació Cultural Gitana de Cornellà	CORNELLÀ
Associació Cultural Calí del Prat de Llobregat	EL PRAT DE LLOBREGAT
Associació Cultural Gitana de Camps Blancs	SANT BOI DE LLOBREGAT
Asociación Cultural Gitana Fuente de Vida	TERRASSA
Grupo Cultural Gitano de Porta	BARCELONA
Associació Cultural Gitana de Viladecans	VILADECANS
Associació Cultural Gitana Biblia Abierta	SANT ADRIÀ DE BESÒS
Associació Gitana de Bon Pastor	BARCELONA
Associació Cultural Gitana de Joves del Raval	BARCELONA
Associació Cultural Gitana del Garraf	VILANOVA I LA GELTRÚ
Associació Cultural Gitana del Maresme	MATARÓ
Associació Cultural Gitana de Pineda de Mar	PINEDA DE MAR
Asociación Gitana de Sabadell	SABADELL
Institut Romanó de Serveis Socials	BARCELONA
Associació Cultural Gitana Sastipen Thaj Mestipen	BARCELONA
Coordinadora de Joves Gitanos de Catalunya	BARCELONA
Associació Caló Calí	TERRASSA
Ran Kali	SABADELL
Associació Ludari de Catalunya	BARCELONA
Associació Gitana de Canovelles	CANOVELLES
Associació Gitana de Dones Drom Kotar Mestipen	BARCELONA
Unió Gitana de Gràcia	BARCELONA
Centre Cultural Gitano d'Hostafrancs	BARCELONA

Girona

Associació Cultural Monàrquica Gitana de Girona	GIRONA
Associació Gitana de Figueres	GIRONA
Associació Gitana Lloret de Mar	GIRONA

Tarragona

Associació Integració Gitana de Tarragona	REUS
Associació Integració Gitana de Tortosa	TARRAGONA

Lleida

Associació Gitana Promoció Juvenil Futur de Lleida	LLEIDA
Associació Cultural Gitana Lleida	LLEIDA
Associació Plataforma de Integración Gitana Lo Marraco	LLEIDA

1. Senyaleu sobre el mapa les associacions gitanes de Catalunya i feu un recompte del total d'associacions de cadascuna de les quatre demarcacions:

Quantes associacions heu trobat?

- ✿ Barcelona
- ✿ Tarragona
- ✿ Lleida
- ✿ Girona

6.2 Descripció de l'activitat: Joves gitanos en moviment

Objectius

- Conèixer l'existència de l'associacionisme de joves gitanos a Catalunya.
- Valorar la capacitat d'actuació i de transformació de la joventut.
- Aprofundir en el coneixement dels tipus d'organitzacions associatives.

Recomanada per a

- Ciències socials.
- Llengua.
- Educació en el lleure.

Edat

16-18 anys.

Durada

Aproximadament 2 hores.

Dinàmica

- 1. Introducció de l'activitat:** La persona educadora introdueix l'activitat plantejant la particularitat de ser jove i gitano avui dia, i posant èmfasi en la imatge social i els estereotips que tenim d'aquesta realitat. La presència i el creixement d'organitzacions gitanes, a Catalunya i a la resta de l'Estat i d'Europa, desmenteix els tòpics que qualifiquen de desinteressada la joventut gitana. En aquesta línia, l'activitat se centra en el debat de les notícies publicades a la premsa per analitzar-ne l'impacte.
- 2. Debat i treball en petit grup:** En parelles o en petit grup els nois i noies comenten el text i les preguntes que s'hi plantegen.
- 3. Posada en comú:** A partir de la darrera pregunta, que tracta del valor afegit de les coordinadores i les agrupacions d'entitats, s'aprofita la posada en comú per subratllar el sentit de les organitzacions, de l'associacionisme juvenil i de l'acció social en general.

Recursos

Fitxa: Els joves gitanos catalans creen una coordinadora per fer-se escoltar (El Punt Barcelona, 5 de gener de 2005).

Fitxa: La Coordinadora de Joves Gitanos de Catalunya.

Orientacions

- El text i les preguntes utilitzen terminologia sobre el món associatiu que cal introduir prèviament.
- Emmarcar aquesta notícia en un projecte de promoció de la participació i l'autogestió dels joves. Juntament amb altres exemples d'entitats juvenils, treballar la capacitat dels nois i noies per plantejar-se objectius i organitzar les seves pròpies activitats.

Alternatives i suggeriments

- Buscar entitats, associacions i plataformes o coordinadores del món associatiu juvenil que apleguin diverses entitats de joves.
- Es pot vincular amb l'activitat 6.3. Fem un congrés! d'aquest bloc.
- Si al centre hi ha una associació de joves (com per exemple una associació d'alumnes), és una bona manera de parlar-ne i promocionar-la.
- Fer una activitat de simulació d'inici d'una associació de joves: creació dels estatuts, etc.

Informació

- Els joves gitanos catalans creen una coordinadora per fer-se escoltar. El Punt Barcelona, 5 de gener de 2005.

La Coordinadora de Joves Gitanos de Catalunya

Treball en petit grup

Llegiu la notícia del diari El Punt i responeu les qüestions següents:

- 1. D'on i quan va sorgir la idea de fer una coordinadora d'entitats de joves gitanos?
- 2. A quins indrets hi tenen representants, de moment?
- 3. Qualsevol associació es planteja uns objectius i posa en marxa activitats per aconseguir-los. Quins objectius es planteja la Coordinadora? Quines activitats vol posar en marxa?
- 4. Quines entitats gitanes apareixen al text? Diferencieu-les en dos grups: les associacions o entitats i els organismes que agrupen diferents entitats (també es poden anomenar entitats de segon grau).

Associacions i entitats	
Nom	Descripció
Entitats de segon grau	
Nom	Descripció/Entitats que agrupa

5. Quin valor afegit creieu que tenen les aliances o agrupacions entre diferents entitats? Quin valor pot tenir una coordinadora d'entitats de joves?

Treball en petit grup

1. Poseu en comú les respostes, especialment les de la pregunta 5. Us havíeu adonat de la gran capacitat que tenim les persones, i que teniu els nois i noies, per intervenir en la societat?

6.3 Descripció de l'activitat: Fem un congrés!

Objectius

- Conèixer diferents tipus d'associacions gitanes tant de l'entorn proper com d'arreu de Catalunya, de l'Estat espanyol i d'Europa.
- Visibilitzar la participació ciutadana de les persones gitanes a través de les entitats.
- Treballar habilitats de participació social mitjançant la dinàmica proposada.

Recomanada per a

- Ciències socials.
- Llengua.
- Educació en el lleure.

Edat

14-16 anys.

Durada

Aproximadament 3 hores.

Dinàmica

1. **Presentació de l'activitat:** S'introdueix l'activitat comentant la dinàmica que se seguirà i introduint la importància de l'associacionisme com a motor de canvis socials. S'han de buscar associacions gitanes per després poder simular un congrés en què es presentin les aportacions de les associacions que cada grup hagi escollit.
2. **Treball en petit grup:** Els grups han de buscar informació sobre entitats gitanes i escollir-ne una per presentar al congrés (cal estar atent que no es repeteixin). El desenvolupament de l'activitat és molt autònom, per això cal donar les orientacions adients perquè els joves puguin fer una bona selecció de la informació. Un cop l'hagin trobada, l'hauran d'elaborar en algun format concret (pòster o presentació en Power Point) per presentar-la al congrés.
3. **Ponència al congrés (gran grup):** S'organitza el simulacre del congrés. Es preparen les comunicacions i es realitzen exposicions orals amb el suport que s'hagi escollit i amb la moderació d'alguna persona voluntària que vagi presentant cada grup.

4. **Debat i conclusions del congrés (gran grup):** Quan s'hagin finalitzat les exposicions, es passa al debat per treure conclusions. Les preguntes que poden orientar-lo són:

- Què en podeu dir, de la participació de les persones gitanes que heu buscat? Participen? No participen?
- I dels joves en concret? Es mou la joventut gitana?
- Hi ha presència d'organitzacions gitanes?
- Hem vist les accions que porten a terme. Són importants? A què contribueixen?
- Quins temes els preocupen principalment? Hi treballen?

 Recursos **Fitxa:** Fem un congrés!
 Internet.

Orientacions

- Explicar que la recerca ha d'incloure dades que es puguin contrastar. És molt important que es pugui verificar la selecció d'informació.
- Facilitar les estratègies i els recursos necessaris perquè els nois i noies puguin trobar la informació necessària en cas que tinguin dificultats. El guió que es proporciona és una bona eina per fer-ho.

Alternatives i suggeriments

- Recollir la informació directament de les associacions, contactant-hi per correu electrònic, telèfon, etc.
- Visitar alguna associació propera a la zona i recollir informació.

Informació

- www.gitanos.org/juventud/default.htm
- www.unionromani.org/eter_es.htm
- www.kaledorkayiko.org/
- www.apgitanaburgos.org/
- www.iespana.es/jovescom
- www.unionromani.org/index_es.htm
- web.fsgg.org/index.html
- www.dromkotar.org/index.htm

Fem un congrés!

Treball en petit grup

Preparant aquesta activitat ens endinsarem en un món jove en moviment! Des del 1997, any que es va celebrar el I Congrés Europeu de la Joventut Gitana, el moviment associatiu jove i la participació gitana en general han anat desenvolupant-se cada vegada més fins a arribar a crear xarxes de joves de tot arreu!

Us proposem que navegueu pel món de la participació gitana i vingueu al congrés que organitzem. Us dividireu en grups, en petites associacions, i vindreu a explicar el vostre projecte a la resta d'associacions que hi participen. També podeu ser grups de joves que pertanyeu a alguna de les xarxes de joventut gitana. Prepareu la vostra exposició.

Instruccions per presentar la vostra associació al congrés:

1. Podeu triar una associació del vostre entorn o alguna entitat i/o xarxa d'arreu de Catalunya o d'Europa, que sigui o no de joves.
2. Feu la cerca d'informació anant a visitar l'entitat o a través d'Internet.
3. El guió de la informació que haureu de presentar és el següent:
 - a) Presentació de l'associació:
 - ❁ Qui som?
 - ❁ On som?
 - ❁ Quina és la nostra història?

b) Programes que duem a terme:

- ✿ Què fem?
- ✿ Quines activitats realitzem?

c) Publicacions que tenim:

- ✿ Revistes
- ✿ Informes
- ✿ Documents d'interès, etc.

d) Informació que podeu trobar al nostre web.

e) Contacteu amb nosaltres!

- ✿ Dades de contacte
- ✿ Com m'hi puc apuntar?

f) I a més a més, per acabar...

- ✿ En aquest apartat podeu triar l'aspecte que us hagi semblat més interessant de l'associació que heu escollit: alguna activitat de l'associació o qualsevol altra cosa, és a dir, la idea de tota la informació que heu recollit que més us hagi agradat o més us hagi cridat l'atenció. Aquest aspecte serà el vostre plat sorpresa, no l'inclogueu en cap dels anteriors perquè sigui ben sorprenent i interessant!

4. Escolliu un format per presentar la vostra associació de manera atractiva: un pòster, una presentació en Power Point, un tríptic, altres materials..., la creativitat al poder!

Ponències

Quan arribi el dia del congrés haureu d'exposar la vostra associació als companys i companyes, sobretot allò que la fa diferent i única de la resta.

Conclusions del congrés

Tot congrés acaba amb unes conclusions públiques que reflecteixen la situació actual i els projectes de futur del col·lectiu que hi ha participat. Així doncs, quines són les conclusions del vostre congrés?

6.4 Descripció de l'activitat: Participem i xerrem

Objectius

- Reflexionar sobre la imatge estereotipada de les persones gitanes que es dona als mitjans de comunicació.
- Conèixer les alternatives que està introduint el poble gitano en el camp dels mitjans de comunicació.

Recomanada per a

- Llengua.
- Llengua estrangera (anglès).
- Ciències socials.
- Educació en el lleure.

Edat

14-18 anys.

Durada

Aproximadament 4 hores.

Dinàmica

1. **Introducció:** Aquest tema es treballa a partir de la lectura de dos textos: l'apartat «Discriminación y medios de comunicación» de l'informe anual de la Fundación Secretariado Gitano (2005) i el Manual d'estil sobre minories ètniques del Col·legi de Periodistes de Catalunya. D'una banda, el primer text tracta la reflexió sobre la imatge esbiaixada del poble gitano que es dona als mitjans i la denúncia que s'està fent d'aquesta situació. De l'altra, el segon té com a objectiu donar a conèixer una iniciativa impulsada des del món de la comunicació per transformar la discriminació als mitjans. A partir d'aquests textos l'alumnat ha de buscar notícies que donin informació esbiaixada i tornar-les a redactar respectant els elements bàsics de la informació periodística (què?, qui?, on?, quan? i per què?) i seguint les indicacions del Manual d'estil sobre minories ètniques.
2. **Lectura dels textos:** Es reparteixen a cada membre del grup dues còpies: Discriminación y medios de comunicación (FSG, Discriminación y comunidad gitana. Informe anual 2005) i Manual d'estil sobre minories ètniques (Col·legi de Periodistes de Catalunya, Comissió Periodisme Solidari).

3. **Anàlisi dels textos en gran grup:** Es compara la informació que aporta cada text a partir de les indicacions que es faciliten a la introducció i de les preguntes següents:

- Quina és la visió del poble gitano que donen els mitjans de comunicació?
- Quins són els principals estereotips que hi apareixen?

4. **Recerca i creació de notícies:** A partir de la realitat que s'expressa a Discriminación y medios de comunicación, es busquen a Internet les notícies que es comenten a l'informe o d'altres en què es doni una imatge estereotipada del poble gitano. Els nois i noies han de seleccionar una notícia i tornar-la a redactar seguint les indicacions del manual de periodistes i responent els elements bàsics de la informació: Què? Qui? On? Quan? Per què?

5. **Posada en comú:** En gran grup es posen en comú les notícies que s'han creat, i es genera un debat que modera la persona responsable. Al final es pot plantejar la pregunta: Recordeu algun exemple de notícia, ja sigui en format text o multimèdia, que doni una imatge no esbiaixada de les persones gitanes? Per acabar, a partir de les diferents informacions que s'han aportat, s'introdueix l'última part de l'activitat: la consulta de pàgines web on hi hagi experiències transformadores que s'hagin fet o que s'estiguin fent en aquest camp.

6. **Consulta i recerca:** Buscar a Internet experiències que estan transformant la imatge del poble gitano als mitjans de comunicació: Consultar els enllaços que es proposen tant a la introducció de l'activitat com a l'apartat 5 del debat.

- Recursos**
- 📄 **Text:** Manual d'estil sobre minories ètniques. Col·legi de Periodistes de Catalunya, Comissió Periodisme Solidari.
www.cipb.periodistes.org/cat/CpcSolidaritat02.htm?elmenu=1
(consultat el 21 de Juliol de 2010).
 - 📄 **Text:** Discriminación y medios de comunicación. A: Federación Secretariado Gitano. Discriminación y comunidad gitana. Informe anual 2005. www.gitanos.org/upload/29/34/Informe_Discriminacion_FSG_2009.pdf (consultat el 21 de Juliol de 2010).

Orientacions

- Un aspecte clau sobre el qual es pot reflexionar amb el grup és l'aportació que està fent el mateix poble gitano, a partir de la mobilització social i l'associacionisme, en la transformació de la seva imatge als mitjans de comunicació.

Alternatives i suggeriments

- L'apartat de redacció de notícies es pot lligar amb un taller de realització d'una notícia en format multimèdia (enregistrament d'imatges, guió, so, etc.).
- La consulta d'experiències transformadores a Internet (punt 6 de l'activitat), a partir dels enllaços que es proposen a la imatge de l'activitat, pot servir per treballar l'anglès, ja que es tracta d'experiències internacionals escrites en aquesta llengua.

Informació

- The racism against gypsies in the media of the European Union.
www.unionromani.org/racismediaue_in.htm (consultat el 21 de Juliol de 2010).

amaro

El poble gitano a Catalunya

Manual d'estil de periodisme

Premi Europeu. European Roma television prize. www.wdr.de/tv/civis/

Ràdio. www.dzeno.cz/?r_id=32

Treball individual

1. Llegeix els textos següents:

- ✿ Discriminación y medios de comunicación (FSG, Discriminación y comunidad gitana. Informe anual 2005).
- ✿ Manual d'estil sobre minories ètniques (Col·legi de Periodistes de Catalunya, Comissió Periodisme Solidari).

2. Analitza els textos. Compara la informació que aporta cada text i respon les preguntes següents:

- ✿ Quina és la visió del poble gitano que aporten els mitjans de comunicació?
- ✿ Quins són els principals estereotips que hi apareixen?

Treball en grup: Reflexioneu sobre les diferents respostes.

3. Busca i crea notícies periodístiques: Busca a Internet notícies en què es doni una imatge estereotipada del poble gitano (poden ser les que surten a Discriminación y medios de comunicación o d'altres). De totes les que trobis, selecciona'n una i torna-la a redactar seguint les indicacions del manual de periodisme.

RECORDA! Una bona notícia ha de respondre els interrogants següents:

Què? Qui? On? Quan? Per què?

Treball en grup

4. Llegiu les vostres notícies a tota la classe i reflexioneu sobre si han seguit les recomanacions del manual de periodisme.
5. Consulteu a Internet experiències que, com la notícia que heu creat, estiguin transformant la imatge del poble gitano als mitjans de comunicació. Comenceu la recerca a partir dels enllaços de les imatges de l'activitat i d'aquests:

✿ www.canalsur.es/PROGRAMAS/Radioandalucia/revistas/camelamos.htm: programa de ràdio Camelamos nakerar. Va rebre el Premio Andaluz Gitano l'any 2003. L'equip del programa està format únicament per persones gitanes.

✿ www.vocesgitanas.net/: ràdio de dones gitanes de diferents barris de la província de Barcelona. És un espai de comunicació i de diàleg que parteix de la diversitat de la cultura gitana i busca el diàleg permanent entre cultures.

Manual d'estil sobre minories ètniques, del Col·legi de Periodistes de Catalunya

Aquest manual d'estil té la finalitat de contribuir a una societat més oberta i solidària. És una eina de treball oberta a noves aportacions i el seu èxit depèn de l'actitud decidida dels professionals de la comunicació contra les actituds racistes i xenòfobes.

No s'han d'incloure el grup ètnic, el color de la pell, el país d'origen, la religió o la cultura si no és estrictament necessari per a la comprensió global de la notícia.

Una persona s'adequa als arquetips que es formen en el consens social, amb imatges favorables que s'han de conservar i potenciar i imatges desfavorables contra les quals cal lluitar. Els mitjans de comunicació treballen sobre aquest corpus d'imatges i arquetips comuns per a la majoria, per tal de facilitar la comprensió del missatge informatiu. Sembla necessari que tothom, emissors i receptors, tinguem una visió força semblant

de la realitat que ens envolta, si més no, cal que l'anomenem de la mateixa manera. En la pràctica professional quotidiana i en l'afany per tenir presents els elements bàsics de la informació periodística —què?, qui?, on?, quan? i per què?— introduïm ítems que semblen complementar la notícia tot i que el resultat final condiciona la lectura que els receptors fan de la realitat des de la finestra dels mitjans.

La realitat periodística ens demostra que el grup ètnic, el color de la pell, el país d'origen, la religió o la cultura no són dades susceptibles de ser notícia quan fan referència a l'arquetip dominant. D'altra banda, hi ha la tendència —en general inconscient— de destacar aquests aspectes quan la notícia parla, directament o indirectament, de membres de minories ètniques, tot i que per a la comprensió global de la notícia no sigui estrictament necessari.

A més, aquesta tendència es potencia per la pressió del temps derivada de les

rutines de producció periodística a què els mitjans de comunicació estan sotmesos.

La reflexió és el millor antídote per tal de no reproduir aquests esquemes.

Cal evitar les generalitzacions, els maniqueïsmes i la simplificació de les informacions. Els residents estrangers no comunitaris són tan poc homogenis com els autòctons.

Els mitjans semblen buscar una imatge concreta, un fet real, per confirmar l'estereotip. La generalització sistemàtica en els termes, en la forma i en el fons, afavoreix la comprensió de la informació, però alhora la deforma i simplifica greument.

La realitat informativa dels residents estrangers no comunitaris és molt més gran del que informen els mitjans. Els tòpics negatius tendeixen a reforçar l'exclusió del grup o dels individus a qui es fa referència. Cal evitar, doncs, l'aplicació de tòpics del tipus: «els moros són bruts», «els xinesos són mafiosos», etc., que només incideixen en aspectes negatius que queden enregistrats en el substrat cultural. Les generalitzacions també tendeixen

a reforçar l'associació, sense fonament, entre minoria ètnica i problema social.

L'abús de la generalització dels termes, amb la «bona intenció» de facilitar la comprensió de la notícia, porta el receptor a una concepció maniquea de la realitat. Hi ha una certa tendència periodística cap a l'etnificació de la realitat social. Els residents estrangers no comunitaris són tan poc homogenis entre ells mateixos com ho són els diferents col·lectius presents en la nostra societat.

Les frases fetes, els tòpics, conformen tot una llista de prejudicis que substitueixen l'esforç necessari per tal d'utilitzar el gentilici correcte per a cada col·lectiu.

La millor manera de fer-ho és consultar les persones interessades per saber com desitgen ser anomenades, com a individus i com a col·lectius.

No s'han de potenciar les informacions negatives ni les sensacionalistes. Cal evitar crear inútilment conflictes i dramatitzar-los. S'ha de potenciar la recerca de notícies positives.

En molts casos, la recerca d'informació és la recerca d'objectes i d'imatges que reforcin la nostra manera de veure la vida i entendre la realitat. Dins un context majoritàriament negatiu l'opinió dels receptors s'acaba convertint també en negativa. Les notícies de residents estrangers no comunitaris semblen atreure pel seu sensacionalisme i no pel seu contingut en notícies. Si els periodistes només parlem de les informacions quan aquestes són negatives, la percepció del carrer, de la societat, no pot ser positiva. Això no vol dir que les informacions negatives no s'hagin de difondre, sinó que és bo donar-ne també sempre el contrapunt.

Si fem una ullada ràpida als mitjans de comunicació podem veure que les minories ètniques com a grup, o els seus membres com a individus, apareixen com a delinqüents o com a persones a qui els arriben totes les desgràcies. En qualsevol cas, es denigra la seva figura. El tractament informatiu de les persones immigrants i residents estrangers no comunitaris hauria de fer-se amb la màxima normalitat. Tampoc no s'ha d'oblidar la importància dels termes utilitzats.

Cal desterrar termes que ens hem acostumat a veure habitualment en els mitjans de comunicació. Relacionar directament

termes com invasió, brot, allau o grans onades amb grups o individus immigrants, perjudica sensiblement la imatge social dels residents estrangers no comunitaris.

Equanimitat en les fonts d'informació. Cal contrastar-ne les institucionals i s'han de potenciar les pròpies de les minories ètniques i tenir especial cura en les informacions referides als països d'origen. Publicar les rectificacions com a elements habituals de qualitat del mitjà informatiu.

Els mitjans de comunicació, segurament com a reflex de la societat a què pertanyen, institucionalitzen unes fonts d'informació en perjudici d'unes altres. La fiabilitat periodística apunta sempre cap a la mateixa direcció, la de la institució. Les fonts d'informació més consultades quan cobrim una informació que afecta un col·lectiu d'immigrants o un membre d'una minoria ètnica són, per aquest ordre: ministeris, experts en immigració, serveis socials, ONG, forces de seguretat, ajuntaments, etc. Quasi bé mai són consultats els immigrants. Les rutines de producció

informativa i la manca d'informadors estables tenen bona part de culpa.

Cal trencar amb la inèrcia d'adreçar-se, per sistema, a les fonts institucionals. Hi ha altres emissors de la informació, i allà on no n'hi ha, cal potenciar-ne la creació. Fóra útil que els col·lectius de residents estrangers no comunitaris tinguessin la seva pròpia agenda de periodistes sensibilitzats a qui recórrer quan es produís una notícia i volguessin un canal d'expressió. Per part dels periodistes, caldria proveir-nos d'una agenda de possibles informadors, experts i especialistes, sortits dels col·lectius de residents estrangers no comunitaris, que poguessin aprofundir en aquestes qüestions o donar un altre punt de vista no oficial o, si més no, trencar l'estereotip.

Les rectificacions de les informacions que facin referència directa o indirecta als residents estrangers no comunitaris s'haurien d'acceptar com una pràctica habitual i beneficiosa. La rectificació ha de ser espontània i pròxima en el temps. Cal anar cap a una cultura de la rectificació.

Responsabilització dels professionals. La importància de la ubicació física de la informació. «L'efecte dominó». Utilització del material gràfic.

És molt important l'espai físic que dediquem a les informacions que fan referència, directament o indirectament, als residents estrangers no comunitaris. No tant des d'un punt de vista quantitatiu, sinó des d'un punt de vista més qualitatiu. Hem de contextualitzar la nostra informació amb la resta d'informacions que compartiran espai físic o hertzià.

Cal intentar que el tarannà negatiu d'una informació —morts, malalties, guerres...— on apareixen aspectes ètnics, religiosos o culturals no influeixi, per la seva proximitat en l'espai informatiu o pel moment de la seva difusió, en altres notícies més properes a nosaltres que tinguin un referent ètnic, religiós i cultural similar. Una notícia negativa afecta —tal com faria una fitxa de dominó que cau damunt d'una altra— altres notícies que siguin pròximes físicament i tinguin un referent comú.

Els editors, caps de secció, d'àrea o de tancament dels diferents mitjans, són responsables naturals de la ubicació de cadascuna de les informacions. És per això que són els més capacitats per tenir una visió global del contingut informatiu del mitjà. Les imatges (fotografies, vídeo, etc.) són els elements més susceptibles de ser manipulats i la seva eloqüència coneguda fa que calgui extreure la prudència a l'hora de seleccionar una imatge que pot transformar totalment el sentit d'una informació.

Militància periodística: cap a una multiinterculturalitat enriquidora per a tots. La potenciació de les informacions en positiu.

La influència dels mitjans de comunicació en la visió que la societat té de la realitat obliga els professionals de la informació a tenir un compromís més acurat en el moment de reflectir el sentit positiu de la multiinterculturalitat. La voluntat del professional és de gran importància per a la recerca i l'elaboració

de notícies positives en un context dins el qual les que trobem són majoritàriament negatives. Això no vol dir reflectir una realitat tova o amagar informacions. Com a informació positiva, tan aviat podem considerar la cobertura d'una acció positiva com les declaracions en una informació d'un membre d'un col·lectiu immigrant, per exemple, o la presentació positiva en aquest sentit de qualsevol informació.

Un altre nivell en aquest camí seria la potenciació de l'aparició, en informatius de televisió i ràdio i en diaris, revistes i qualsevol producte informatiu, de periodistes i presentadors de diverses minories ètniques, la qual cosa té un gran efecte normalitzador.

Informació extreta de la pàgina web: <http://www.periodistes.org/catalunya>

Discriminación En Los Medios De Comunicación

Los casos recogidos ponen de manifiesto que los medios de comunicación siguen estigmatizando al conjunto de la población gitana, dando excesivo protagonismo y relevancia a casos aislados o extraordinarios y poco representativos de la situación de la mayoría de los gitanos (focos chabolistas, tráfico de drogas, robos, violencia, etc.). Por otro lado, aunque no se han recogido como prácticas discriminatorias para el presente informe, podemos constatar también la existencia de un gran desconocimiento sobre la realidad gitana, y la abundancia de los estereotipos positivos (la alegría de vivir de los gitanos, el mundo del flamenco, etc.) que, junto con los negativos ya mencionados, distorsionan la imagen real de toda la comunidad.

La mayoría de los casos recogidos en el informe son noticias o titulares de las mismas en las que se menciona la pertenencia étnica de personas implicadas en actos delictivos, sin que esta información aporte ningún valor adicional al suceso. Sólo se han recogido, sin embargo, alguno de estos casos a modo de ejemplo ya que, al tratarse de un fenómeno exageradamente frecuente en algunos medios de comunicación, la recopilación de todas las prácticas merecería la publicación de un informe independiente.

Con respecto a la mención étnica, al margen de que el afectado sea o no gitano, algo que sólo él podrá asegurar, ya que dicho dato no consta ni en los censos de población ni en los archivos policiales, reproducir este tipo de expresiones en los medios de comunicación tiene un gravísimo efecto negativo sobre la imagen social de la comunidad gitana española. A fuerza de repetirse en los medios la identificación de las personas gitanas con actos delictivos, la percepción social sobre toda la comunidad resulta extremadamente negativa, lo que puede ser la causa directa de prácticas discriminatorias en el ejercicio de sus derechos ciudadanos respecto a todos los ámbitos recogidos en el informe: empleo, vivienda, educación, justicia y fuerzas de orden público, servicios sanitarios, y bienes y servicios de carácter general.

Medios de comunicación. Casos 2004

Madrid. Enero. Discriminación directa. Con el titular de Batalla campal en La Paz, un periódico recoge, de manera inexacta, distorsionada y sensacionalista, en relación a un altercado ocurrido en un hospital madrileño tras el fallecimiento de un paciente gitano: eran unos cincuenta y quisieron llevarse el cadáver del ser querido. Especialmente denigrante era el dibujo «ilustrativo» de la versión publicada por este medio.

Vigo. Febrero. Discriminación directa. Un informativo local comenta en antena una noticia relativa a tres mujeres detenidas por presunta estafa y agresión. Desde el titular de la noticia se hace referencia a la pertenencia étnica de las implicadas, para referirse posteriormente a ellas como «las gitanas». La FSG se pone en contacto con la cadena, que se disculpa por los hechos.

Islas Baleares. Febrero. Discriminación directa. Un periódico de ámbito nacional publica en la sección Baleares una noticia con el siguiente titular «Cae una banda de etnia gitana dedicada a robar y traficar con aves exóticas».

Murcia. Julio. Discriminación directa. Un periódico local menciona la pertenencia étnica de una pareja protagonista de un episodio de violencia doméstica que se saldó con la muerte de una joven menor de edad a manos de su pareja, tras ser torturada varios días.

Córdoba. Julio. Discriminación directa. Se publica una noticia referente a un altercado en un hospital tras el fallecimiento de un paciente gitano, haciendo referencia a la pertenencia étnica de los implicados.

Madrid. Julio. Discriminación directa. Un periódico local que se distribuye gratuitamente en el Metro publica la noticia de que la Guardia Civil ha desmantelado una red de extorsionadores, «tres de origen marroquí, y seis de etnia gitana».

Palencia. Agosto. Discriminación directa. Un periódico local publica dos noticias en las que se especifica la pertenencia étnica de varios implicados en hechos delictivos. En una de ellas se hace referencia, además, a una «reyerta entre familias gitanas».

Palencia. Agosto. Discriminación directa. Un periódico local publica una noticia con el siguiente titular: «Detenidas tres mujeres gitanas con billetes falsos de 50 euros». Dicho periódico publica noticias similares de manera frecuente.

Albacete. Agosto. Discriminación directa. Un periódico local informa de unos incidentes ocurridos en la localidad de Tomelloso, que se saldaron con siete heridos leves, con el titular: «Seis detenidos tras una reyerta entre familias de etnia gitana». Unos días después se publica otra noticia referida al mismo suceso con el titular «Cinco detenidos más por la reyerta entre clanes gitanos».

Madrid. Septiembre. Discriminación directa. En un programa de elevada audiencia de la cadena Telecinco se acusa a un participante gitano del concurso Gran Hermano de inculto añadiendo, en clara referencia a esta comunidad, que «así pasa lo que pasa, que luego vivimos marginados».

Madrid. Octubre. Discriminación directa. Un periódico local que se distribuye gratuitamente en el Metro hace referencia al origen étnico de varios de los implicados en los atentados terroristas del 11 de marzo.

La Coruña. Noviembre. Discriminación directa. Una noticia referente a un enfrentamiento policial en un poblado chabolista por la persecución de unos delincuentes menciona, tras describir los sucesos de marcado carácter violento, que uno de ellos «podría ser» de etnia gitana.

Madrid. Noviembre. Discriminación directa. Con el titular «Una venganza gitana, móvil del asesinato a puñaladas de dos menores y su bebé de seis meses», un periódico de ámbito nacional hace referencia a otros crímenes, sin relación con el recogido en la noticia, en los que se aplicó la «ley gitana». En el periódico se afirma que «con un bebé apuñalado no es probable que los clanes opten por el destierro y el saqueo de sus casas, como a veces ocurre, sino que buscarán la sangre».

Asturias. Noviembre. Discriminación directa. En referencia a la misma noticia del caso anterior, el medio hace recuento del número de menores muertos por violencia en 2004, señalando que, de treinta, seis de ellos eran de etnia gitana.

Ferrol (La Coruña). Noviembre. Discriminación directa. Un periódico local publica el titular «Ingresan en prisión dos matrimonios de etnia gitana detenidos con droga». La noticia recoge también que en las inmediaciones del Palacio de Justicia se agruparon medio centenar de personas de etnia gitana, por lo que la policía mantuvo una estrecha vigilancia en la zona.

Valencia. Noviembre. Discriminación directa. En las informaciones referentes a Valencia publicadas por un periódico de ámbito nacional se recoge una noticia con el titular «Una protesta gitana en Alicante acaba con gritos xenófobos contra los sudamericanos». La noticia hace hincapié continuamente en la etnia de los manifestantes, y se recogen algunas de las declaraciones de los más exaltados con referencias indirectas a la «ley gitana»

Informació extreta de la pàgina web www.gitanos.org/publicaciones/discriminacion05/comunicacion.pdf

6.5 Descripció de l'activitat: Com ho resollem?

Objectius

- Conèixer el paper de les associacions gitanes davant de conflictes socials i violència en els pobles o barris.
- Valorar el diàleg i la solidaritat com a formes de resolució dels conflictes.
- Identificar les motivacions i arrels racistes de conflictes amb determinats grups minoritaris.
- Empatitzar amb els sentiments de les persones, i concretament les gitanes, que pateixen discriminacions i atacs racistes.

Recomanada per a

- Ciències socials.
- Llengua.
- Música.

Edat

14-18 anys.

Durada:

Aproximadament 3 hores.

Dinàmica

1. **Presentació de l'activitat i el conflicte:** A partir de la lectura del retall de premsa aparegut a El País i a El correo de Andalucía relacionat amb els fets del gener del 2005 a un poble de Huelva, els nois i noies han de buscar possibles solucions al brot racista violent. La persona educadora introdueix els articles que es treballaran a cada grup.

2. **Elaborar possibles solucions finals:**

2.1 Treball en petits grups: Per grups, es comenta la notícia i es busca conjuntament un possible final. Es poden donar algunes indicacions que serveixin d'orientació per resoldre el conflicte:

- ✿ Com van acabar els fets?
- ✿ Què van fer les famílies gitanes?
- ✿ Quina va ser la reacció de les institucions polítiques?
- ✿ Quina va ser la postura de les persones gitanes?

❁ I la de la resta de la societat, concretament l'andalusa?

❁ Què es va fer després?

Cada grup redacta un final a partir de la notícia comentada.

2.2 Posada en comú: Es llegeixen els diferents finals que ha redactat cada grup i es debaten les propostes presentades. S'aprofundeix en aquestes propostes a partir d'un debat basat en la recerca d'un consens sobre les accions que poden resultar més adients per a una situació com la de l'activitat.

3. **La sortida real (petits grups):** Per grups s'analitza la notícia sobre la decisió que es va prendre (convocar una manifestació) i es crea un debat al voltant de la resposta de les associacions gitanes. Possibles preguntes per al debat:

❁ Què us sembla la reacció de les persones gitanes esmentades?

❁ Quin paper té el moviment associatiu en un cas com aquest?

❁ Què fa la resta de la societat per aportar solucions al conflicte?

❁ Què hi podem fer nosaltres?

❁ Penseu que hi ha qüestions de racisme que influeixen en aquesta situació?

❁ Es donen situacions semblants en altres llocs? Per què?

4. **Reflexió sobre el racisme:** Es llegeixen els dos altres articles sobre aquest tema publicats a la premsa (vegeu el document adjunt). A continuació es discuteixen i es debaten en grup.

🔗 Recursos

📄 **Fitxa:** Com ho resollem? (presentació del conflicte juntament amb la notícia).

📄 **Fitxa:** Notícia ODIEL Informació.

📄 **Fitxa:** El Correo de Andalucía.

📄 **Fitxa:** Diario de Jerez.

↑↑ Orientacions

- La situació s'ha de tractar tan objectivament com sigui possible sense caure en sensacionalismes, ja que la notícia està relacionada amb l'apartat «Successos».
- Cal destacar la importància que tenen les associacions gitanes en la mediació

de conflictes i en la lluita pacífica contra el racisme. A més, es pot comentar que aquests fets succeeixen a totes les comunitats, no únicament a les dels retalls de diari que es presenten.

- És recomanable que la primera part de l'activitat es faci en parelles o petits grups, d'aquesta manera les interaccions enriqueiran la solució que es proposi i posaran de manifest els estereotips que surtin dels joves, que hauran de ser consensuats i repensats.
- El debat ha d'intentar comparar les solucions dels nois i noies amb la postura que van adoptar les associacions, tant gitanes com no gitanes, i destacar la col·laboració de tota la societat.
- En aquesta activitat s'ofereixen, fonamentalment, eines per desenvolupar el llenguatge pel que fa a la comprensió lectora, l'expressió oral i l'expressió escrita.
- Aprofundiment en el llenguatge periodístic a partir de la lectura i la producció d'articles propis. Entre d'altres, es pot treballar la comprensió i l'assimilació de l'estructura de la notícia: títol, subtítol, resum i desenvolupament dels fets.

↕ Alternatives i suggeriments

- De forma complementària es poden fer activitats de role-playing («joc de simulació») i d'habilitats per resoldre conflictes.
- Elaborar un article d'opinió sobre el racisme amb la intenció d'enviar-lo a la secció «Cartes al director» d'un diari. Escollir el diari i fer-ho.
- També, en cas que es disposi de mitjans, es pot fer una incursió als diferents formats periodístics i generar continguts relacionats amb l'activitat per a la ràdio i/o la televisió.

❗ Informació

- Fundación Secretariado Gitano: www.fsgg.org (consultada el 21 de juliol de 2010)
- *El País*, 18 de gener de 2005.
- *El Correo de Andalucía*, 13 de febrer de 2005.
- *ODIEL Información*, 5 de febrer de 2005.
- *El Correo de Andalucía*, 10 de febrer de 2005.
- *Diario de Jerez*, 5 de març de 2005.

amaro

El poble gitano a Catalunya

Com ho resollem?

Al poble de Cortegana, a la província de Huelva, s'han produït aldarulls amb algunes famílies gitanes motivats únicament pel racisme. La premsa n'ha deixat constància, però cal que tota la societat doni resposta a fets d'aquest tipus. Ara us ha tocat a vosaltres. A continuació us presentem el conflicte que es va viure, però no hi tenim solució i cal que la busquem entre tots i totes. Llegiu detingudament els fets que s'exposen, poseu-vos al lloc de les famílies gitanes del barri i plantegeu una possible solució al conflicte. Com van reaccionar les famílies del barri? Quina postura van adoptar? Què va fer la comunitat gitana davant això?

«El pasado 16 de enero, en el transcurso de una manifestación convocada por el ayuntamiento, la situación derivó en un ataque contra el colectivo gitano de un barrio de la localidad. La manifestación había sido convocada por el alcalde bajo el lema “Por un pueblo más seguro. Justicia” en repulsa de un asesinato que había ocurrido en la localidad quince días antes, así, según la prensa (El País, 18/01/2005) el ayuntamiento “a petición de la familia” de la persona asesinada, convocó la manifestación, a la que acudieron 2.000 de los 5.000 habitantes del pueblo. El itinerario acababa teóricamente en un plaza apartada del barrio de Las Eritas, barriada de residencia gitana, pero más de la mitad de los manifestantes se dirigió a esta zona, donde atacaron las casas de las personas gitanas, rompiendo coches, cristales, etc. Gritando y amenazándoles (...)»

(Font: El País, 18 de gener de 2005; El Correo de Andalucía, 13 de febrer de 2005.)

Llegiu el text

1. Penseu en un possible final per a aquest fet. Comenteu conjuntament els aspectes que us poden ajudar a redactar-lo.
2. Redacteu una notícia periodística que informi la societat del final que proposeu. A continuació, cada grup llegirà la seva notícia amb el final que hagi triat.

La sortida real

CONTRA EL RACISMO

Payos y gitanos se manifestarán juntos en Sevilla

SEVILLA ■ La asociación estatal gitana Yerba-Buena avanzó ayer el itinerario que han diseñado las asociaciones gitanas y payas de España para la manifestación que se celebrará el próximo día 1 de marzo en Sevilla en repulsa ante los ataques racistas en Andalucía, tras los incidentes acontecidos en Cortegana (Huelva) el pasado 16 de enero, y apuntó que la concentración pacífica partirá de la Puerta de Jerez y concluirá ante el ayuntamiento.

La presidenta de la asociación gitana Yerba-Buena, Pilar Heredia, indicó que la manifestación partirá a las 19.00 horas y añadió que "el objetivo es que gitanos y payos anuncien su rechazo unánime a los ataques racistas". ■ **El Correo**

Asociaciones gitanas alzarán su voz contra el racismo tras los incidentes

El pasado 16 de enero, en Cortegana (Huelva), se produjeron ataques racistas contra una familia gitana. Las asociaciones gitanas y payas de España se han comprometido a organizar una manifestación pacífica el próximo 1 de marzo en Sevilla.

Davant el conflicte de Cortegana es va optar per aquesta sortida conjunta.

Comenteu la vostra opinió sobre la resolució.

Racismo y xenofobia

■ Hace unos días el racismo vuelve de nuevo y la xenofobia también en un pueblo de la provincia de Huelva, es cierto que desde mucho tiempo atrás se viene hablando de lo mismo pero, ¿para cuándo el remedio?, ¿es que tienen que arder casas como las de Jaén?, ¿o es que disfrutan ustedes con esas noticias e imágenes estremecedoras?, pero ya está bien.

Llevamos muchos años de democracia y hay muchas cosas escritas sobre el racismo y la xenofobia y nadie pone orden en este lugar, nuestra pregunta es la siguiente, ¿y es que los gitanos no somos seres humanos como los demás? o ¿es que para nosotros hay otro orden?

Nuestra reflexión es la siguiente, son muchos años atrás que estamos hartos de escuchar estas frases: "este vecino es gitano", "este gitano es un metepatas", por decir alguna frase y es que los gitanos no éramos bien vistos en muchos círculos, con muchas discriminaciones en nuestras espaldas y esa cruz la llevamos desde que nacimos.

Y seguimos preguntándonos: ¿hasta cuándo tenemos que estar sufriendo estas penalidades?, instamos a las autoridades oportunas para que por una vez y para siempre estos casos de racismo y xenofobia no se den más en una sociedad en la que desde hace muchos años se dan de democráticos, sociables y benevolentes, admitiendo según qué cosas son admitidas y cuáles no, para que de una vez para siempre no existan libertades a medias. **LUIS JUNQUERA VARGAS (JEREZ)**

